

"Sänk räntan och ta ledigt"

► Di:s Skuggdirektion vill att Riksbanken sänker räntan – och sedan går på semester. Det är regeringens finanspolitik som måste dra lasset den närmsta tiden.

10-12

Dagens industri

ARGÅNG 38 • NUMMER 241 • PRIS 30 KRONOR • VECKA 44 • 2014

► LEDARE 2 ► DEBATT 4 ► NYHETER 6-16 ► VÄRLDEN 17 ► ANALYS 19-25 ► ENTREPRENÖR 26-27 ► PS 30-31

STOCKHOLMSBÖRSEN

OMXS, EN VECKA

+4,3%

OMXS, I ÅR

+2,9%

HÅRD KAMP OM LIVETS SISTA RESA

► Tuff konkurrens och allt sämre lönsamhet präglar begravningsbranschen, trots att demografiska faktorer säkrar en långsiktig uppgång.

En konsolidering väntar de runt 800 svenska begravningsbyråerna, varav många familjeföretag, visar Di:s genomgång.

NYHETER 6-7

Banköversyn bra för Europa

ECB:s tester bidrar till att skingra dimmorna kring Europas banksystem, skriver Di:s Johanna Jeansson.

VÄRLDEN 17

"KRUGMAN HAR FEL OM RIKSBANKEN"

DEBATT 2

Kritiken skärps mot regeringen

Statsminister Stefan Löfven har haft en tuff start. En regeringskris är alltmer sannolik, enligt statsvetare.

NYHETER 8

"Släpp ut Löfven från V-buren"

LEDARE PM NILSSON

2

Investor värt att investera i

Di:s Ulf Petersson ser goda anledningar att köpa investmentbolag.

FOTO: J. EASTHOVER

FOTO: HENRIK MONTGOMERY

NYHETER

Nyhetschef: Anna Ekelund och
Jonas Jonsson. red@di.se, 08-573 650 31

Översvämning stoppade tågtrafik

■ Bohusbanan mellan Tanum och Skee har varit stängd i helgen. Banvallen svämmades på lördagen över så illa att ett tåg fick evakueras. Tidigast under måndagsmorgonen beräknas tågen, lokaltåg mellan Göteborg och Strömstad, kunna börja gå igen. (TT)

Priserna svänger för olika droger

■ Gatupriset på tung narkotika, heroin och amfetamin, har mer än halverats på 20 år, enligt Centralförbundet för alkohol och drogupplysning. Priset på cannabis, hasch och marijuana har däremot stigit svagt de senaste tio åren. (TT)

Kampen hårdnar om begravningen

Fonus och familjebolag slåss på känslig marknad

Trots att begravningar ofta upplevs som dyra viker lönsamheten bland landets närmare 800 begravningsbyråer.

En konsolidering väntar den traditionsbundna branschen, som omsätter flera miljarder kronor årligen.

Affärsidén kan tyckas kassaskåpssäker. Till sist ska vi ju alla samma väg vandra och i takt med att befolkningen ökar, stiger även antalet döda, i alla fall på sikt. Den trend som råder just nu är dock fallande.

"Det här är en bransch där jag tror att många uppfattning är att man tjänar mycket pengar. Kunderna är i en situation där de varken vill eller har möjlighet att prisförhandla särskilt mycket. Men vår undersökning visar att det är mycket hård konkurrens", säger Roland Sigbladh, marknadschef på Upplysningscentralen, som för Di:s räkning tagit fram en sammanställning av branschen.

"Ett samhällsuppdrag"

Antalet aktörer ökar stadigt, samtidigt som antalet avlidna faktiskt har sjunkit de senaste åren.

"Branschen domineras

dessutom av en stor aktör. Den skriver i sin verksamhetsberättelse att de har ett samhällsuppdrag att vara prisåterhållande. Det innebär att de andra aktörerna inte kan ligga särskilt mycket högre och därför blir det rätt dålig lönsamhet i branschen", säger Roland Sigbladh.

"Allt handlar om val"

Trots det kan det bli kostsamt att ordna begravning. Snittet ligger enligt Ulf Lernéus, förbundsledare för Sveriges begravningsbyråers förbund, runt 27 000 kronor och då är inte kostnaden för gravsten och bouppteckning inräknad.

"Det handlar om kista, annons, blommor, förtäring, transporter och så vidare. Men vi har de byråerna som är nere på 5 000–6 000 kronor. Allt handlar ju om val, det enda som är ett krav egentligen är

en kista och i och med kistan behöver man hjälp med transporten", säger han.

Det finns inget som säger att man måste ha en ceremoni, men nästan alla väljer ändå att genomföra en sådan.

Det är en ganska liten grupp som efterfrågar lågprisprodukter. Den kundgrupp som ökar mest är, enligt Ulf Lernéus, i stället de som vill lägga lite mer pengar på begravningen. Det kan handla om dyrare kistor och annonser, men framför allt mer individuella arrangemang.

Enligt Ulf Lernéus registreras det ungefär tio nya byråer om året. Antalet ligger nu på knappt 800.

Färre gör vinst

Ulf Lernéus tycker inte att den ökande konkurrensen har resulterat i prispress, annat än på enskilda orter. Antalet bolag som gör vinst minskade enligt UC:s sammanställning dock med 4,2 procent mellan 2012 och 2013. Drygt 16 procent av bolagen som lämnat in bokslut för 2013 visar förlust.

"Vi dras mot en konsolidering i branschen", säger Ulf Lernéus.

Di Fakta

De fem största

BEGRAVNINGSBYRÅ	OMSÄTTNING MKR
1. Fonus*	620
2. Ignis Begravningsbyrå	66,5
3. Begravningsbyrån Momento (helägd av Fonus)	45,3
4. ABJ Företaget	44,3
5. Gillis Edman Begravnings och familjerätt	35,5

*Enbart för moderföreningen där begravningsverksamheten bedrivs. Koncernen som helhet hade en omsättning på 859 Mkr. Då ingår till exempel Familjens Jurist.

I Upplysningscentralens undersökning ingår drygt 320 aktiebögar med en viss företagsklassning. Enligt undersökningen omsatte de, plus Fonus, 2,1 miljarder kronor 2013. Enligt branschorganisationen är dock antalet byråer närmare 800, så den totala omsättningen ligger förmodligen betydligt högre.

Troligast är att större byråer köper mindre. Enligt Ulf Lernéus finns det dessutom ett stort intresse från externa aktörer som till exempel riskkapitalbolag, något som Di tidigare rapporterat om.

På sikt tyder befolkningsprognoserna på ett större antal dödsfall om året.

"Men det är en rätt lång period dit, man får vara uthållig."

Jätten Fonus, som kontrollerar nästan 30 procent av marknaden, gör fortfarande vinst. Sedan 2011 har den dock krympt rejält. Koncernen har gått från en vinst före skatt på 42 Mkr 2011 till 23 Mkr 2013.

Det har enligt den nyttillträdde vd:n och koncernchefen Mikael Åbom att göra med just det minskande antalet avlidna. Dessutom är bolaget inne i ett skede där man tar tunga investeringar för att modernisera verksamheten.

Vinsten återinvesteras

Lönsamheten för övriga byråer i branschen varierar stort. De mest lönsamma byråerna har en vinst per anställd på cirka 1,5 Mkr. Den byrå som går sämst gör i stället en förlust på drygt 700 000 per anställd.

Fonus bedrivs som en ekonomisk förening och ägs av 2 400 medlemmar som till exempel LO, PRO och Folkpartiet. Vinsten återinvesteras i bolaget.

Fonus har ett antal dotterbolag som bedrivs som aktiebolag. Där ingår enskilda byråer, som sköts under separat flagg som till exempel Arvid Waerns begravnings-

byrå och Gylle begravningsbyrå.

"Det är en varumärkesstrategi. Där har vi gjort bedömningen att bolaget passar bättre med det gamla varumärket på grund av hur känt det är lokalt. Vi skulle inte tillföra något genom att byta skyltarna", säger Mikael Åbom.

Allt färre bolag

Enligt Fonus, som inte är medlem i Sveriges begravningsbyråers förbund, ligger snittkostnaden för en begravning på 23 000–25 000.

Mikael Åbom ser redan tecken konsolidering i branschen där till exempel familjeföretag går ihop.

"Vi har en tillväxtstrategi. Exakt hur den ser ut är inte klart, men det kan ske genom både det befintliga kontorsnätverket och genom att vi öppnar nya kontor, men även genom förvärv om den möjligheten öppnar sig", säger Mikael Åbom.

CATHRINE
HOFBAUER

cathrine.hofbauer@di.se 08-573 650 00

Di Fakta

Begravningskatten blir lika i alla kommuner

■ En del av begravningen betalas via skatteseideln. Den sammanlagda begravningskatten 2013 var cirka 3,9 miljarder kronor.

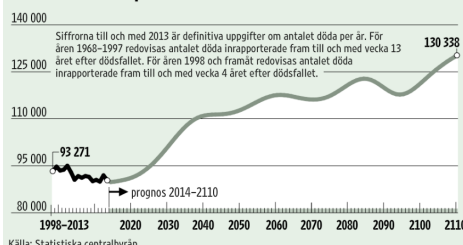
■ Pengarna används till förvaltning av kyrkogårdar, att tillgängliggöra begravningsplatser samt att tillhandahålla lokaler för begravningsceremonier.

■ Hur mycket varje enskild individ betalar i begravningskatt avgörs i dag av vilken kommun man bor i, men från och med 2016 kommer skatten att bli enhetlig i hela Sverige. Svenska kyrkan är huvudman i alla kommuner utom Stockholm och Tranås.

Källa: Skatteverket

Växande marknad

Antalet döda per år

Di Fakta

Förändringar i branschen

■ Det finns flera saker som pekar en utveckling inom branschen. Det finns i dag ett större urval av kistor i ickekonventionella färger och material till exempel. ■ Myndigheterna håller på att se över om det ska bli tillåtet att ta hand om den avlidnes kropp på annat sätt än genom traditionell kist-

begravning eller kremering. ■ Dessutom finns det företag som tillhandahåller formgivna gravstenar i kompositsten. Det finns även större möjligheter att i dag arrangera sin begravning via internet.

Minister utan Twitter

■ Den nya rödgröna regeringen är inte lika aktiv i sociala medier som den förra.

Utöver ett inaktivt Twitterkonto har exempelvis demokratiminister Alice Bah Kuhnke (MP) ingen närvaro alls på nätets nya digitala arenor, uppger SvD.

(TT)

847 "spökhuss"

■ Så många byggnader har förfallit under mycket lång tid, enligt färsk statistik.

Flest, 95, har hittats i Västra Götaland.

Lantmäteriet får allt fler förfrågningar från intressenter om förfallna ödegårdar runt om i Sverige.

(TT)

Migrationsministern bjuder in partierna

■ Den nya migrations- och justitieministern Morgan Johansson har ett tungt ansvar.

Nu vill han träffa de andra partierna, utom SD, och enas om hur alla kommuner ska få ta emot flyktningar.

(TT)

Läs mer

Räntemöten står i fokus

■ Riksbanken och amerikanska Fed håller möten i veckan som får stor betydelse för börserna.

SIDAN 19

"Nya idéer präglar branschen"

Neta Ekelund och Camilla Flach fick upp intresset för begravningsbranschen i samband med att deras mammor gick bort.

De hade båda kontakt med samma begravningsbyrå, men fick helt olika bemötanden.

Nu ordnar de personliga begravingar på Frid Begravning.

"Pappa och jag hade aldrig ordnat en begraving tidigare och jag blev förvånad över vilket dåligt engagemang och vilken brist på kunskap jag mötte", säger Neta Ekelund och berättar att detta väckte en önskan om att förändra branschen.

Camilla Flachs upplevelse var den motsatta:

"Jag gick till samma byrå, på rekommendation från vänner och träffade en annan person. Hon var helt fantastisk. Efteråt tog jag henne i hand och sa att 'ditt jobb skulle jag vilja ha', berättar Camilla Flach.

Ville göra personliga arrangemang

Hon började som anställd men upplevde branschen som väldigt mansdominerad och stel med nedärvda strukturer.

"Det handlade väldigt ofta om samma kyrka och att tala om smörgåstårter och kaffe på församlingshemmet. Det finns ju så mycket mer man kan göra som den anhöriga inte har en aning om. Man kan ha en minnesstund utan att den avlidna är med, förutom i tanken. Man kan servera favoritchampagnen eller korb och chokladpucko", säger Camilla Flach.

De båda kvinnorna kände inte varandra utan fick kontakt genom en släkting till Camilla Flach.

Frid Begravning öppnade i mars 2009 i Stockholm. De ville då erbjuda en mer personligt engagerande tjänst, i lokaler som känns lite mer som hemma.

Omsättningen har sedan dess ökat stadigt och alla år utom det första har resultatet landat på plus.

"Vi sliter för varenda krona"

"Men det här är ingen bransch man går in i för att tjäna pengar. Vi sliter för varenda krona", säger Neta Ekelund.

De tycker båda att branschen faktiskt har förändrats sedan de drog i gång.

"Det är många som söker sig till den här världen och då kommer nya idéer in. Det gör kanske branschen lite öppnare", säger Camilla Flach.

Utveckling mot en ökad digitalisering, men att boka begravningsarrangemang via internet, tror Neta Ekelund och Camilla Flach inte är rätt väg att gå som det ser ut just nu.

CATHRINE HOFBAUER

Fakta

Frid Begravning

■ Omsättning 2013: 6,3 Mkr.

■ Resultat efter finansiella poster 2013: 397 000 kronor.

LJUS I MÖRKRET. Neta Ekelund och Camilla Flach startade begravningsbyrån Frid Begravning för fem år sedan. De lockades till branschen efter att ha varit kunder själva i samband med begravingar. Båda hade en stark önskan om att förändra utbudet och erbjuda nya lösningar.

FOTO: SAMMY STEEN